

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סו)

טוב להגיד ולשיר **נְנוּ נְנוּ נְנוּ נְנוּ נְנוּ** מאובן לזכות לכל הישועות

בהעלותך

מקשה זהב עד ירכה עד פרוחה
מקשה היא ... (ד, ח)

כ י איתא בדברי רבנו ז"ל (בלקוטי תניינא סימן מח) שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ומי שהתחיל מעט בעבודת ה' יודע זאת שאי אפשר להיות איש ישראל באמת כי אם על ידי עקשנות גדול, כי הרבה הרפתקאות ועליות וירידות צריכין לעבר על כל אחד ואחד בלי שעור, ואם לא יהיה עקשן גדול לבלי להניח על ידי זה מעט עבודתו שהתחיל, אי אפשר לו שישאר על עמדו...

וזה עיקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל, כי ה' יתברך מתפאר מאד בהעזות והעקשנות של איש הישראלי שמפילין אותו בכל פעם, והוא מתחזק בכל עת והוא עקשן גדול, ואינו מניח להפיל עצמו בשום אופן. וזה עיקר התפארותו יתברך בבחינת: תנו עז לאלקים על ישראל גאותו. 'עז' זה בחינת עזות ועקשנות של ישראל שהם עזים וחזקים בעבודתו, שעל ידי זה עיקר קבלת התורה שהוא כלל ההתפארות, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל: מפני מה נתנה תורה לישראל, מפני שהן עזין (ביצה כה) על ידי זה על ישראל גאותו. דהיינו גאות והתפארות, כי זה עיקר התפארותו יתברך. וכמו שכתוב (תהלים פט): כי תפארת עזמו אתה, כי עיקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות...

וזה בחינת וזה מעשה המנרה מקשה זהב. 'מעשה המנרה' זה בחינת כלל ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל... ועל כן בנרות המנורה היה עדות שה' יתברך אוהב עמו ישראל ומשרה שכירתו בהם, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל על נר המערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, שזה בחינת התפארות, שמחמת התפארותו ואהבתו בנו, הוא משרה שכירתו בתוכנו. נמצא שכל מעשי המנורה הוא בחינת התפארות שה' יתברך מתפאר בישראל. וזה בחינת כל הציורים הנפלאים שהיו במנורה: גביעים

וכפתורים משקדים ופרחים וכו' כל זה מרמז על כמה מיני גוני ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל שכלולים מגוון סגיאין. וכל אלו ההתפארות שהם בחינת מעשה המנורה אין זוכין כי אם על ידי עקשנות גדול שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. וזה בחינת וזה מעשה המנרה מקשה זהב. 'מקשה' — לשון עקשנות, שצריכין להיות עז וקשה בעבודת ה' בעקשנות גדול מאד. וזהו: עד ירכה עד פרוחה מקשה היא, דהיינו שכל הציורים והפרחים שבמנורה עד ירכה עד פרוחה שהוא כלל ההתפארות של ישראל, הכל זוכין על ידי עקשנות דייקא בחינת עד ירכה עד פרוחה מקשה היא, היינו שבכל עבודות איש הישראלי מתחלה ועד סוף שמכלם מקבל ה' יתברך התפארות שהוא בחינת מעשה המנורה, כל זה נעשה רק על ידי עקשנות בחינת עד ירכה עד פרוחה מקשה וכו' שמתחלה ועד סוף צריכין עקשנות ועזות גדול... (לקוטי הלכות - הלכות ברכת המזון ד, אות י"ב)

למה נגרע לבלתי קריב ... (י, ט)

א לו האנשים שהיו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח שבאו לשאל למה נגרע. אלו שאלו כהגון, ותקנו בזה הרבה מאד, כי נתגלגל זכות על ידם שנתגלה על ידי זה למשה דין פסח שני שהוא תקון גדול שהוא בחינת המשכת דרך התשובה, כי זה עיקר שלמות התשובה שאפילו כשרואה האדם את עצמו שהוא רחוק מאד מה' יתברך וטמאתו עליו ממעשי הרעים, אף על פי כן יחזק את עצמו ויבוא בקדה והכנעה לפני הצדיק האמת ולפני ה' יתברך וישאל על נפשו כמו ששאלו אלו האנשים שהיו טמאים ששאלו: למה נגרע להקריב את

קרבן ה' וכו'. כמו כן ישאל כל אחד על נפשו אם יודע בעצמו טמאתו ממעשיו שיבוא וישאל: ואם נפשי מטמאה במעשי הרעים אף על פי כן למה אגרע להקריב קרבן ה' — דהיינו להתקרב לה' יתברך לעסק בתורה ולהתפלל וכו' שהוא בחינת קרבנות. כי בודאי יש לו תקוה גם כן להתקרב לה' יתברך. ואז בודאי ימצא לו ה' יתברך תקון ויודיע להצדיק כמו שהודיע למשה תקון הפסח שני שהוא פליאה נשגבה, כי עיקר זמן הפסח הוא רק בשעת יציאת מצרים שאז דלג ה' יתברך על הקץ וגאלם. ואז עיקר זמן הקרבת הפסח. ועל שם זה נקרא פסח לשון פסיחה ודילוג שדלג על הקץ, כי האיר עליהם אז הארה נפלאה, אבל מי שהיה טמא ולא קרב את הפסח במועדו איך יזכה להקריב פסח עוד, אבל ה' יתברך ברחמיו גלה הסוד למשה על ידי שאלת הטמאים דייקא, והודיע לו שהטמאים יקריבו פסח שני באייר בימי הספירה. ובוזה הורה לנו דרך התשובה שאין שום יאוש בעולם כלל, כי אף על פי שעבר זמן של עיקר התקון ואנחנו טמאים במעשינו עדיין יש תקוה אפילו שלא בזמנו, כי יש תקונים נפלאים ונעלמים מאד שיכולים לתקן אותנו גם עתה ובכל יום ויום. ובלבד שלא ניאש עצמנו מצעקה ותפלה לשאל בכל פעם למה נגרע להקריב את קרבן ה' (לקוטי הלכות - הלכות ברכת הפרות ה', אות ט"ז)

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל) ... הבנות של רב מוטל

(מסלונים), הם שמעו את השבתים שלי, הזמירות והשמחה... והם ראו שאין לי כלום, שרב מוטל נתן לי כסאות, רב מוטל היה המתנגד הכי גדול, כי האדמו"ר שלי, של סלונים, היה מתנגד גדול. אבל אף-על-פי-כן הוא אהב אותי, אז הבנות שלו שאלו אותי, הם דיברו איתו: "מה זה? מדוע ברסלב, לא מצא חן בעיניך? אנחנו רואים, שהוא עובד השם כזה, הוא תמיד שמח... מה זה?", הוא היה מבולבל, אני עשיתי לו מחלת לב, הוא היה מתנגד גדול, ואני הראיתי לו: "אתה מתנגד? טוב, תשמע את "אשת חיל" של ברסלב", הוא נשאר בלי ידיים בלי רגליים, הוא נתבטל, הוא היה ירא שמים, הוא היה כל כך משוקע בהתנגדות נורא, ואני כנגדו כלום, יתוש, כלום לגמרי... והוא היה לו מחלת לב, הוא לא מצא מקום, הוא רואה בעיניים השבת שלי והשבת שלו, ואיך אפשר להיות מתנגד? היה לו צרות, עשיתי לו מחלת לב.

על-כל-פנים בשבת השני אשתי הייתה לה כבר ברוך השם נעליים. באו הבנות שלו, של רב מוטל (מסלונים) ואמרו לו: "אין לה שמלה של שבת, צריכים לעשות לה שמלה", אז רב מוטל שלח אותי לאיזה סוחר שהוא סוחר שאריות, והוא נתן לי, היה לו סחורה שהיה מספיק על שמלה, והיא הייתה תופרת, והיא תפרה, והיה לה גם שמלה על שבת, והיה הצגה נוראה, הבנות שלו, הם שמעו את ההתנגדות, והם שמעו "אשת חיל" שלי, אז הם עשו לו צרות, לרב מוטל, "איך מתנגדים על יהודי כזה, שהוא אומר "אשת חיל" כזה? נו, אפשר להיות מתנגד?!"

חסידי סלונים הם היו מתנגדים הכי גדולים, ואני עשיתי להם צרות כאלה, היה להם ישיבה ברבי מאיר בעל הנס, והיה להם שם יותר מכל הישיבות של ירושלים, והם נתנו לי שתי לירות לחודש במקום עשרה, שתיים עשרה, חמש עשרה, הם אמרו, "שהם נותנים לי רק בשביל רחמנות, שיש לו ילדים קטנים והוא צריך לחם, אבל הוא לא בן

... ומשירת העֵשִׂים
נְעִשָׂה נְנוּן שֶׁל הַרוּעָה ...

ישיבה, הוא לא לומד גמרא, הוא לומד "ליקוטי מוהר"ן", "ליקוטי תפילות" ותהלים, זה בן ישיבה? אבל ה"ליקוטי מוהר"ן" וה"ליקוטי תפילות" והתהלים, זה עשה להם צרות גדולות...
 פעם, בא לטבריה רב שלמה, הגאון של הספרדים, חכם באשי, והוא היה זקן וגאון, הרב אלפנדר, והוא היה גאון וצדיק, הוא היה יחיד, לא היה לו אשה, הוא בא לטבריה, ואני נכנסתי אליו אצל הספרדים, ובקשתי אותו: "אני רוצה זכות לשמש אותך", אני ביקשתי אותו, והוא היה גאון. הוא הסכים להלביש לו את הנעליים ולעשות לו תה ולנקות... שימוש, הוא היה גאון והוא שמע על רבנו רבי נחמן שהוא היה גאון...

סיפור

(ספר ימי מוהר"ן [רבי נתן] - סימן כו, המשך)
 © ... והנה רבנו זכרוננו לברכה נסע לדרכו ללמברג, ונתעכב שם כל החרף, ולא חזר לביתו עד אמצע הקיץ, בפרשת בלק וכל מה שעבר עליו שם, אין מי שידוע לספר מזה, כי לא זכיתי להיות אצלו אפילו פעם אחת בלמברג, ואני הייתי כל אותו העת במאהלוב, בבית חותני ובעוונותינו הרבים אבדנו בשנה הזאת התורות של שבת-תנכה ושבועות, כי לא זכינו לבוא אליו לקהלת-קדש למברג והנה באמצע החורף, בהיותי במאהלוב, הודיע לי חברי רבי נפתלי, שבא מלמברג ר"ד שנסע עמו זכרוננו לברכה, וספר, שרבנו זכרוננו לברכה רוצה להדפיס ספרו, ושדבר מזה כל הלילה והיה רצון חברי, נרו יאיר, שאסע לנעמירוב, ומשם אסע עמו ללמברג כדי לעסק בהדפסה הנ"ל ובעוונותינו הרבים לא יכלתי לנסוע מעוצם רבוי המניעות שלי מכל הצדדים, ואף-על-פי שכבר זכיתי לשבר כמה מניעות, אף-על-פי-כן מניעות אלה, לנסוע לדרך רחוק כזה ללמברג, לא זכיתי לשברם.

אך תכף התחלתי לחשוב מחשבות בעניין ההדפסה והתחלתי לסדר הקדמה ושער וכו' אחר-כך נשמע, שרבנו נסתלק שם בלמברג, חס ושלום, ובוודאי היה לי צער עד כלות הנפש, אך הבנתי, שהוא שקר.

אחר-כך, קודם פורים, בא עגלה בשבילי מברסלב, שאסע לשם לעסק בתקון הספר, ששלח רבנו זכרוננו לברכה מלמברג איש אחד, שידפיס אותו במדינה זאת ובאתי לפה ברסלב על פורים, ונודע לי, שרבנו זכרוננו לברכה, ברוך השם, בחיים ושלום, והיינו שמחים בשמחת פורים מאד ואני עסקתי בתיקון הספר וסדרתי הכל על נכון, ואחר-כך חזרתי לביתי, לקהלת מאהלוב והאיש הנ"ל, שרבנו זכרוננו לברכה מסר ליידו הספר, נסע מפה לקהלת אוסטרהא והתחיל לעסק בהדפסתו:

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - מחלוקת ומריבה, כב-כד)
 ☞ מה שיש מחלוקות בין הצדיקים האמתיים, זה נמשך מבחינת חלל הפנוי, עיני פנים. ואי אפשר להבין זאת בשכל. ועל-כן אסור להרהר על זה המחלוקות, רק להאמין כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, רק שאי אפשר לנו להבין זאת, ואנו צריכין להתחזק רק באמונה לבד (לקוטי מוהר"ן א', סימן סד).

☞ על-ידי הפרוד שיש בין השונאים, על-ידי-זה יש להם קיום ביותר. אבל כשהשונאים מתחברים יחד, אזי יונקים מהרה המותרות שבמוח שממש חיותם, ונופלים מהרה (שם, סימן סז).

☞ מידת הנצחון והמחלוקות ומלחמה נמשך מהדמים שעדיין לא עבד בהם את השם יתברך. כי צריך כל אדם להסתכל, שיעבד את השם יתברך בכל טפי הדמים שנמצאים בו, דהיינו שידבר הרבה בתורה ותפלה, עד שיהיו נעשים מכל הדמים דבורים של תורה ותפלה, ואז יזכה לשלום, ויבטל כל מדת הנצחון ומחלוקות (שם, סימן עה).

☞ ... רבנו של עולם, זכני ברחמיך הרבים למדת השלום, ואזכה להיות אוהב שלום ורודף שלום תמיד, כמו שכתוב, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו. ואזכה בכל-על לעשות שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. ותשמרני ותצילני ברחמיך הרבים, ממידת הניצחון ומחלוקת דסטרא אחרא, שלא יהיה בלבי שום ניצחון ומחלוקת דסטרא

אחרא הנמשכין מהדמים של הגוף, שעדיין לא עבדו בהם את השם יתברך, ותרחס עלי ותושיעני ותזכני מעתה לעסק הרבה בתורה ותפלה, שאזכה לדבר הרבה בתורה ותפלה בכל יום תמיד, עד שאכניס כל טפי הדמים שיש בי בתוך הדבורים הקדושים של תורה ותפלה. ויהיו נעשים מכל הטפי דמים שבקרבי דבורים קדושים של תורה ותפלה, ולא יהיה נשאר בי שום טפה דם שלא עבדה את השם יתברך, רק אזכה לעבד את השם יתברך, בכל כחי כל ימי חיי בכל טפי הדמים שיש בי. ואזכה לדבר הרבה בתורה ותפלה, עד שיהיה הגוף בטל לגמרי כאין ואפס ממש (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה צד):

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב נ"א, המשך)
 ☞ ... על-ידי שהולך האדם אחר חכמתו ודעתו ואינו רוצה לבטל דעתו בשלמות נגד ה' יתברך ונגד הצדיק האמת, על-ידי זה נתבלבל המוח בחכמות של שטות ושקר וטעות, עד שיוכל לסור ולהטות לגמרי מדרכי ה'. כמו שמצינו רבים שנטו על-ידי חכמתם מה' יתברך ותורתו, ונפלו לעמקי תהום תחתיות על-ידי שהעמידו על חכמתם ודעתם המשבשת. ועיקר החכמה - להשליך כל החכמות, ולהמשיך כל החכמה ודעת שיש לו לעבד את ה' בפשיטות ותמימות, ויבטל דעתו לגמרי נגד ה' יתברך ונגד דעת הצדיק האמת המבחר.

הבן מלך היה חכם והיה אוהב חכמה מאד והיו אצלו חכמים גדולים, וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה היה אצלו בחשיבות גדול מאד והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו, מי שהיה רוצה ממון היה נותן לו ממון, ומי שהיה רוצה כבוד היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה. ומחמת שהיה חשוב

עשינו יהודי כשר וגם פשוט, ההולך בדרכיך בתמימות ...

אצלו החכמה כל-כך היו גלם לוקחים עצמם אל החכמה ועסקו כל המדינה בחכמות, כי זה היה רוצה ממון כדי שיקבל ממון על-ידי זה, וזה היה רוצה חשיבות וכבוד, ומחמת שגלם עסקו רק בחכמות על-כן שכחו שם באותה המדינה טכסיסי מלחמה, כי היו גלם עוסקים בחכמות עד שהיו כל בני המדינה חכמים גדולים עד שהקטן שבאותה המדינה היה במדינה אחרת חכם גדול מכלם. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, והיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן מלך הנ"ל לדעתם ונתפקר גם-כן. והבן מלך מחמת שהיה בן טוב, כי נולד עם טוב, והיה לו מדות טובות וישרות, היה נזכר לפעמים היכן הוא בעולם, ומה הוא עושה וכו', והיה גונח ומתאנח על זה, על שנפל למבוכות כאלו ונתעה כל-כך, והיה מתאנח מאד, אבל תכף כשהיה מתחיל להשתמש עם השכל חזר ונתחזק אצלו החכמות של אפיקורסות הנ"ל. וכן היה כמה פעמים שהיה נזכר היכן הוא בעולם וכו' והיה גונח ומתאנח, ותכף כשהתחיל להשתמש עם השכל חזר ונתחזק אצלו האפיקורסות הנ"ל.

יש בני-אדם שמרבים לעסק רק בחכמות, ועל-פי רב כוונתם בזה רק בשביל הבלי העולם הזה, דהיינו בשביל חשיבות וכבוד או ממון וכיוצא בזה, ומחמת שעוסקין רק בחכמות על-ידי זה שוכחין טכסיסי המלחמה לגמרי, היינו איך ללחם המלחמה הגדולה שצריך האדם ללחם בעולם הזה, שהוא מלחמת היצר הרע, ולפעמים באים לאפיקורסות גמור על-ידי החכמות.

אפילו האדם הגדול שבגדולים שיש לו שכל גדול והוא למדן וחרף גדול בש"ס ופוסקים, ואפילו אם יש לו יד גם בחכמת הקבלה, צריך להיזהר מאד שלא ישל על-ידי רבוי חכמתו, כמו שהיה אצל הבן מלך עם החכמים שלו, שעל-ידי רבוי חכמתם נפלו לאפיקורסות, רחמנא ליצלן.

המעתיק הדורש שלומו ומברכו בחג כשר ושמו,
ישראל דב אודסר

128 איל